

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineca 31 iuliu. 12 augustu	Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerantii capeta dóue tablouri pompóse.	Pretiuulu pentru Austri'a pe jan.—jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jan.—jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 31.	Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresa manuscriptele si banii de prenumeratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.	Anulu V. 1869.
--	---	---	------------------------------	--	--	------------------------------------

Numele de botezu si prolec'a.

(Unu apelu câtra femeiele romane.)

Nu se afla objectu, carele sê n'aiba numele seu. In limb'a nóstra se afla multe objecte cu nume frumosu romanescu, dar se usuéza pentru acelu objectu si altu nume strainu, de regula slavu, apoi magiaru, nemtiescu séu grecescu.

Literatur'a a inceputu a curatî limb'a romana de multe numiri, cuvinte straine, si deosebi acolo, unde in locul cuvintelor straine se afla altele frumóse, bune romanesci, d. e. binecuvéntare (blagoslovenia) marire (slava) etc. cu unu cuventu, toti nisuescu de a curatî, romanisá limb'a nóstra cu cuvintele romane.

Asié face totu poporulu. carele vre sê sustiena curetiani'a sa natiunala, sê-si cultiveze limb'a dupa formele sale originale si geniulu ei, pentru câ chiaru limb'a e caracteristic'a natiunala, prin care se deosebesce unu poporu de altulu.

Acuma, déca noi nisuiamu, ca sê ni curatîmu limb'a de strainismu, si nu suferimu, ca nici objectele, lucrurile cele neinsufletîte, si animalele nóstre sê aiba nume strainu, óre potemu noi fi mai cu pucina grige si zelu câtra fiintiele cele insufletîte si vorbitórie, câtra pruncii si neamurile nóstre, pentru numirea acestoru fiintie placute cu cari traimu si vorbimu, pentru numirea

generatiunii natiunii romane? câ-ci numele de botezu in form'a si espresiunea sa, in pronuncierea sa e firm'a persónei, si aréta déca se tiene de romani, e caracteristic'a individului.

Eu am observatu, câ poporulu nostru, fatia cu animalele de casa, asié e de natiunalistu, incâtu viteloru crescute de elu, inca le dá numele cele mai frumóse romane, de regula numele dfilei, séu alu unei flóre, si alu unoru corpuri ceresci. Dar in unele familie romane, (mai civilisate) am observatu nume strainu, séu pronuncierea, terminatiunea numelui romanu, dupa forme straine; p. e. Jancsi, Iani, Iotia, in locu de Ionu; Miscá Misi in locu de Mihaiu, séu Miaila; Gyuri, Gyurca, Peti Pera etc. *) — Ba am audítu la prunci romani numele lui Árpád, si altoru pagani straini.

Cercati on. cetitórie la familieele magiare, nemtiesci si serbe, sê aflati nume curatu romanesci, séu pronuncierea loru cu terminatiune romanésca si óre veti affá casuri? me indoiescu! Cu de bunaséma acolo voru avé mamele mai maretaria de natiunalitate? séu dóra la noi barbatii sunt mai slabi de angeru, de nu vedu, nu audu bine?

Apoi nu e destulu, câ unii si unele, punu la

*) In Romani'a, mai tóte sunt grecite, cu terminatiunea in lake, kake, ake, de tí-e grétia sê le si pronuncii. — (seracii greci!)

copfii loru astufelu de nume schimosite, ba inca si ca nanasi punu nume neromane si in alte familie romane din poporu! Abuséza cu dreptulu de nanasia in contra familiei. finului, in contra natiunalitâti romane, — si impistritiescu poporulu! Rele mame. rele nanasie, rele romane sunt aceste, mai alesu déca au ceva civilisatiune séu cultura!

Cu numele de proleca, adeca conume, numele familiei, e si mai mare reu, confusiune la pré multe familie romane. Si prolec'a e firm'a familiei in natiunalitatea sa! Poporulu romanu esista in familiile romane si numele familielor aréta in anitea lumii, natiunalitatea lui. — Inscriptiunile monumintelor aflate in Daci'a, aréta totu atâte nume frumóse romane; si adi se afla atâta romani, zeclosi u nume ce s'ar poté impartî altei natiunelitâti, dar de li-ar remané numele in monuminte, nu va dîce lumea viitória, câ ei fura romani; si cu acést'a perde poporulu unu terenu interesantu alu natiunalitâti sale!

Numele de proleca, cele mai urîte si mai confuse sunt la preotii nostri, atunci candu ar trebuí ca numele preotiloru sê fia oglind'a romanitâti pentru numele romane. La preotii gr. or. din Banatu si Bucovin'a, numele s'a slaviasatu — din oficiu — prin episcopii cei vitregi si fara de anima câtra natiunalitatea nóstra, câ-ci déca erá unu teneru sê se santiésca, capetá in locu de proleca, numele tatalui seu de botezu, p. e. Iuon, cu cód'a „*vics*“ si erá Ioanovics, si asié parasiá famili'a, numele de proleca, celu vechiu si romanu, si asié din Munteanu, Valeanu etc., s'a facutu Petrovics, Vasilevics etc.

La preotii gr. cat. din Ungari'a si Ardealu — nu sciu cum — afli numele „*Pap*“ mai tardu facutu in „*Popu*“ ca si la gr. or. „*Popovics*“ câta frundia si iérba! — Se dîce, câ preotii sustienura natiunalitatea romana, — dar se vede câ preotii, ca inteliginti'a mai multoru vecuri, au capetatu si remasu cu numele cele mai schimosite si straine, — si prin acést'a, a datu poporatiunii si natiunalitâti romane o multíme de nume straine, ce corespundu altoru natiunalitâti, si in ochii lumii le-a impinsu in nume-rulu loru.

Acést'a, inca e unu reu natiunalu!

Ce se atinge de numele de botezu, in multe parti a inceputu a se dá numele cele mai vechie si frumóse romane; éra ce se atinge de proleca dupa observatiunile mele, abia 3—4 insi si schimbarea numele pe romané in câti-va ani din urma.

In epoc'a nóstra de desteptare, de aপরarea

natiunalitâti nóstre, sê rechiamamu numele nóstre familiare vechie romane, sê le reprimimu, sê aruncamu totu ce a pusu influinti'a straina a supra nóstra, si nu e alu nostru. Sê reformâmu numele straine! Aterna de la noi!

Eu credu, câ la reformarea si introducera numeloru de botezu mai mare influentia au femeile deosebi ca mame de familia, si potu dá prunciloru si filoru nume curatu romanesci de botezu, — si femeiele potu dîce barbatiloru nepasatori, ca sê li fia rusîne de a mai portá prolec'a straina data cu sil'a parintiloru loru, ci sê-si rechiamé prolec'a romana familiara de mai nainte, pentru câ credu, câ pré pucinu voru avé sê apere prin numele loru vr'o nobileme, baronime, séu nu sciu câte sate!

Ce se atinge de schimbarea prolecei, barbatii potu dá o rugare la ministeriu, ca sê li se ierte schimbarea numelui, sfi pentru o tacsá mica, li se va si iertá — si cu concessiunea acést'a potu rectificá numele loru si in cartea funduala in modulu celu mai usioru.

Éra pentru numele de botezu, recomendu mamelor si nanasielor, urmatóriele nume romane, barbatesci si femeiesci.

Adrianu, Adrian'a, Albanu, Albinu, Ali-sandru, Angelic'a, Ann'a, Antoniu, Antoninu, Augustu, August'a, Aureliu, Aureli'a, Cecil'a, Camil'a, Cesare, Castoru, Cristianu, Clar'a, Claudi'a, Clemente, Celestin'a, Constanti'a, Constantinu, Corneli'a, Desideri'a, Deocletianu, Duminec'a, Egidu, Elen'a, Eleonor'a, Emiliu, Eugeniu, Fabiu, Fabianu, Fabriciu, Faust'a, Felici'a, Flavianu, Flóre, Florentin'a, Florianu, Grati-anu, Ilariu, Onoriu, Hortensi'a, Inocentiu, Iuli'a, Iulianu, Iustin'a, Iustinianu, Laur'a, Lucianu, Lucreti'a, Marcelu, Margarit'a, Mari'a, Marian'a, Marentiu, Macsiminu, Otili'a, Patriciu, Paulin'a, Probu, Regin'a, Romulu, Remu, Rea, Ros'a, Rusalinu, Sabin'a, Silviu, Titu, Valenti'a, Valentinu, Valeriu, Valerian'a, Victori'a, Victorinu, Virgilu, etc.

Apoi mai sunt o gramada de nume frumóse, ce preotii le potu sci din Sinaxaru, — si alti multi, din foi'a „*Archivu*“, p. e. Saturninu, Mesal'a, Aruntiu, Liciniu, Nerv'a, Metelu, Dolabel'a, Iuniu, Silanu, Fonteiu, Catone, Pomponiu, Tiberiu, Drusu, Agripu, Lentulu, Cicerone, Calpurniu, Casiu, Acilinu, Caligula, Claudiu, Octavianu, Mariu, Pompiliu, Virginiu si altele.

Aceste sunt nume pentru natiunalitatea romana, si crediendu in poterea moralu a femeiloru romane, se speramu câ generatiunea viitória va avé nume numai de aceste romane.

At. M. Marienescu.

ADIO VIETII.

(N. Gilbert.)

Deschis'am alu meu sufletu la Domnulu inocentiei,
Si elu mi-a vediutu plansulu si piele-mi cainti ;
Si-a 'nchisu ranele mele , mi-a datu arm'a con-
stantiei :

Câ-i bunu, si ce-i ce suferu sunt fiii sei iubiti.

Dusmanii-mi in mania au dîsu cu vörbe rele :

„Sê móra, si 'mpreuna cu elu numele seu.“

Èr celu din ceriu parinte a dîsu animei mele :

„A loru ura nedrépta va fi radiemulu teu.“

Pe cei mai scumpi prietini ai toi intaritara ;

Serman'a simplitate cu toti o amagescu :

Si-acelu ce tu nutrit'ai, vindut'a cu ocară

Imaginea ta, négra de tactu-i misiesc.

Dar Domnulu te aude , pré bunulu Domnu , la
care

Te 'ntorei cu pocaintia, strivitu de suferiri,

Acelu Domnu care iérta in mult'a sa 'ndurare

Uman'a slabitiune, candu e 'n nenorociri.

Trezí-voiu pietatea si drépt'a judecata

Etâtii venitörice , ce n'o potu amagi ;

Si candid'a-ti onóre cu ur'a intinata

De-a loru guri veninöse, chiar ei voru curatá.“

Oh, fii binedîsu Dómne ! ce 'n sant'a ta iubire

Redai-mi inocenti'a si cu mandri'a sa ;

Tu vei protege 'n pace etern'a-mi linistire,

Si trist'a mea tierîna din ceruri vei veghiá.

L'alu vietii banchetu veselu, unu óspe neferice,

Luat'am si eu parte o dî si éta moriu ;

Eu moriu si n'am pe nime, cându voiu lipsi
d'aice

Sê verse pe mormintu-mi o lacrema de doru.

Adio vâi frumöse campîi dulci, inflorite ,

Si voi dumbrave mandre, esiliu ridietoriu ;

Natur'a maiestósa, azururi aurite

Adio 'n urm'a óra. Eu plecu la creatoriu.

Privésca dîle multe divin'a-ve frumsetia,

Atâti amici ce astadi suntu surdi la alu meu
doru ;

Ajunga 'n fericire adanc'a betranétia,

Si-unu plansu iubitu sê curga peste cosciugulu
loru !

M. Strajanu.

ADEVERURI MOMENTANE.

— Novela germana. —

(Urmare.)

Sér'a merge in birtulu satului si privesce totu economulu , care intra , fara a asteptá , câ póte lu va surprinde vre unu amicu cunoscutu. Cei mai inalti munti ni se paru a fi aprópe , si ceriulu intunecosu ni se pare a fi asié deschisu, asié de seninu. — Presintîmu ce-va ce este de parte de noi, si ce totusi dorimu, si ne simtîmu asié de nedepliniti , asié de poftitori de ceva ce nu potemu ajunge ! Cu cuvintele cele multe ale betraniloru onesti, tocma asié ne urimu, precum ne disgustâmu de jocurile vesele a celoru mai teneri. Suntemu ca bobócele inchise a unei flóre, ale carei frundiulitie se indesuescu câtra lumin'a , carea inca e ascunsa dupa muntii cei mai inalti. — Si atunci apoi resare cea de multu dorita , maestós'a domnitória, escelenta, unica : lumin'a, stralucirea, iubirea, iubirea câtra tine ! . . . . Nu câtra frumsétia, nu câtra perfectiune, nu câtra virtute — ci amorulu câtra tine , tu cea mai frumósa cea mai perfecta , cea mai virtuósa, pe carea de multu te cunosc , de multu te asceptu ! . . .

Simtiemintele aceste, negur'a acést'a de dominétia undulá in peptulu tenerului conte Rafailu de Ergast, in care batea o anima corupta, tempita.

*

— Eu, domnule, sum princés'a Palaeologos.

— Georgin'a Palaeologos ? — Ah câtu de fericitu sum ! Eu ardeam de multu de dorulu , a fi fericitu a me poté desfetá in privirea dtale, — respunse cu iutiéla contele Rafailu la acést'a neasceptata surprindere.

Inca cu o dîua mai ante i-a dîsu lui amicululu seu contele Otone Bamberg : „Acuma vei poté pré usioru a-ti face cunosciinti'a renumitei princése Palaeologos. Ea de eri locuiesce in orasielulu Pirnau, retragandu-se aici numai cu o cameriera si cu unu servitoriu ; voindu a petrece vér'a in tienutulu acestu romanticu , si a duce unu traiu tieranescu. Asié a spusu acést'a sierbitoriulu ei servitorei mele. — Sum curiosu pana candu ea va suferí traiulu acest'a. — Inse poti petrece cu ea o viétia tieranéscă placuta.“

Asié a spusu acést'a eri Otone Bamberg, si adi s'a intalnit Rafailu in preambleara sa de dominétia facuta in paduricea dintre castelulu si orasielulu Pirnau, cu o calarétia frumósa, destinsa si vesela ; careia recomandandu-se, din

*

respunsu apoi a aflatu, cã in antea lui stã frum-sėti'a cea renumita, princés'a Georgin'a Palaeo-logos.

Rafailu erã unu teneru frumosu. Unu peru castanú brunetu, luciosu si móle impregiurã faci'a lui rosia-albia, si de o rara finétia, ér bu-diele lui erau ca rourate de sarutãri. Imbracatu galantu, cu o mana infrenandu calulu seu fru-mosuu cu alt'a facendu unu semnu frumosei da-me pre langa care a trecut. Si giuru in giuru lu-acoperiã negur'a deminetiei.

Er Georgin'a erã mai frumósã decãtu tóte muierile, imbracata intr'unu vestmentu intune-cosu, cu peru lasatu in josu si cu o privire me-lancolica, multu esprimatória.

III. Gingasii.

Georgin'a Palaeologos locuiã in orasielulu Pirnau in ospetari'a dómnei Pigler. Ea a avutu sub dispusetiunea sa intregu etagiulu celu d'an-tãiu. Cas'a acést'a erã unu edificiu pomposu, posesiunea órecandu a unei contese seracite; si precãtu erã pomposu edificiuulu, pre atãtu erau mai pompose chiliele locuite de princés'a Geor-gin'a.

Rafailu Ergast si-fecea visitele sale la Ge-organ'a in tóte dñele, la inceputu cu Otone Bamberg, dup'aceasinguru; apoi s'a inamoratu de ea, si a devenitu amantulu ei atãtu in antea sierbitoriloru cãtu si in antea orasieniloru si alu intregu tienutulu.

In ante de toti inse a observatu amorulu loru Constanti'a, camerier'a princesei. Constan-ti'a avea ochi negri, mari si o anima plina de slabitiunile cameriereloru; — ea erã o came-riera tacuta, si tocma pentru aceea fórte iubita de dómn'a sa. Uitandu-se ea odata pe gauriti'a chiãei in chili'a amorosiloru, a vediutu cum erã plecatu capulu frumosu a domnei sale pe ume-rii dlui Rafailu, carele a esclamatu: „Geor-gino!“ ér frumós'a princesa, plecandu-se pe peptulu tenerului conte, i-a dñsu cu unu dulce surisu: „Scfi tu, cã esti visulu meu celu d'an-tãiu!“

*

Erã o dñua luminósã de maiu, sórele po-ternicu cu radiele sale ardietórie penetrã pana in sinurile floriceleloru doritórie de caldur'a lui. Plopii cei aristocrati si inalti din gradin'a ospet-ariei stateau ca nesce vigilatori platiti si tacuti, privindu scen'a placuta si frumósã ce se petre-cea intre mobilele purpree a dómnei princese Georgin'a.

Rafailu ingenunchiã langa Georgin'a, séu mai bine siedea incãtu-va plecatu pe unu scau-

nelu asiediatu la pitiórele ei, marturisindui amorulu seu; éra dins'a lu-priviã cu ochii sei frumosi ca ceriulu primaverei.

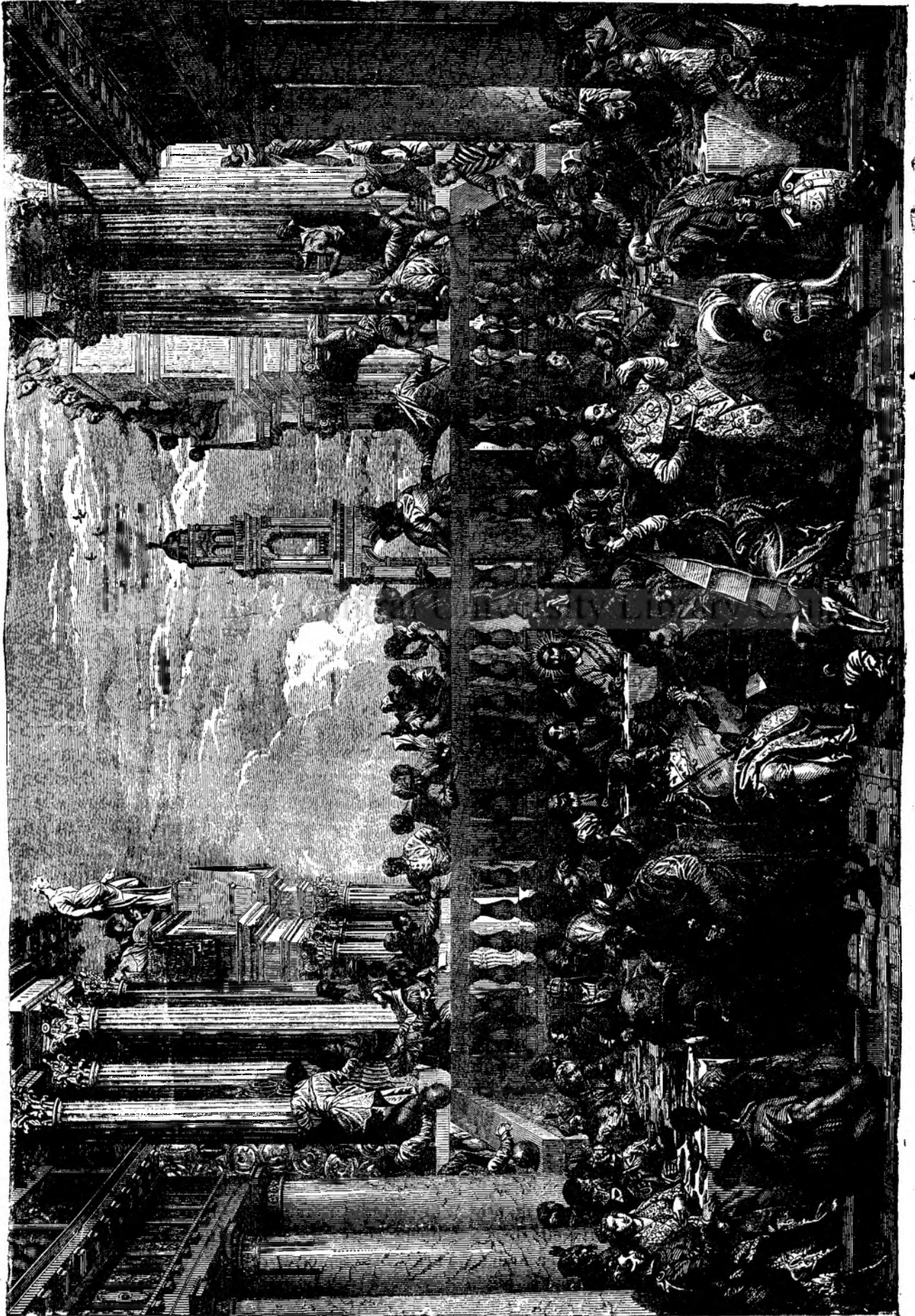
Georgino, eu te iubescu! Esti tu superata pe nime, séu trebuie sê me uitu totu asié cu doru in ochii tei frumosi. O! eu nici odata asiú fi cugetatu, cã voiu se te iubescu atãtu de tare, si cã voiu siedé la petiórele unei muieri, precum facu acum. Eu me cugetu a fi superbu, superbu cã te iubescu pe tine frumsėti'a muieriloru! Séu tóte aceste numai mi-le intipuescu? Óre ti sum uritu, séu e in tóte ce-ti spunu si ceva na-turalu, ceva frumosu, ceva fericitoriu?“

Si amorulu suridea pe genele udate, si stra-luciã in ochii plangatori ai copilandrului, ca-rele se cugetã a fi unu barbatu maturu, si se subscriea cu intieptiunea unui betranu: „Ra-failu Marquis d'Ergast.“

Georgin'a se plecã cãtra elu, precum se pléca o flóre cãtra pamentulu gerosu, lasandu sê cadia din ochii sei frumosi o lacrimióra de róua; — si inbratiosindu-lu — l'a sarutatu. Ea erã in momintele aceste atãtu de frumósã, atãtu de placuta, atãtu de casta, atãtu de cuprinsa de simtieminte poetice, incãtu Rafailu se simtiea ca fermecatu de atãta frumsėtiã. Si acum erã siguru cã Georgin'a lu-iubesce; — si intru adeveru — ea inca i-a marturisu amorulu seu fara o co-cheteriã femeésca, fara unu atomu de comediã. Elu audfse despre ea in ante de a o cunósce multe picanterie, ci si mai multu decãtu pican-terie, dar acum nu le credea mai multu; nu, cã-ci elu o iubiã cu amorulu celu d'antãiu, carele nu scie nimicu, ci numai se increde. Elu e atãtu de sublimu!! Amorulu celu d'antãiu nu scie ce va fi sfirsitului lui, si nu scie cã elu trebuie sê apu-na, sê móra: precum nu scie copilulu nimicu despre mórtea, carea o vede adeseori in antea sa. Amorulu celu d'antãiu suride si a supra morminteloru; elu infloresce ca flórea campului, gat'a de a se lasã a fi rupta de man'a cea d'an-tãia carea o va aflã. Amorulu celu d'antãiu e copilulu delasatu, vitregu alu sufletului, espusu sortii si periclului de a se corumpe, inse seninu ca ceriulu copilariei, inca si atunci déca a ca-diutu in iadulu pecateloru. Póte óre amorulu celu d'antãiu sê aléga? elu e ca omulu in demi-nėti'a creatiunei, si nu scie, ce este bunu, ce reu si ce e daunosu pentru fiinti'a iubita. . . .

Rafailu iubiã pe Georgin'a, pe muierea acést'a de o rara frumsėtiã, cu amorulu seu celu d'antãiu, sperandu cã si ea lu-iubesce.

Primavér'a versã prin feresti radiele sale verdi aurie a supra acestoru dóue flori, care si-

NUNTA DE LA CANAANU.

plecau capetele unulu pe altulu visandu vise angeresci.

— Rafaille! eu am sciutu acést'a, si am acceptatu, ca sê mi-o spuni si tu. Sciamu deja de multu, câ tu me iubesci. Eu inca te iubescu — cu amorulu meu celu d'antâiu. Tu esti visulu meu celu d'antâiu, fericirea mea cea d'antâia. Eu in ante de tine n'am iubitu nici unu barbatu. Credî me?

— Tu dîci acést'a Georgino?! . . .

— Cauta in susu si lasa sê te privescu, câ eu inca nu sciu cum prospiciedi, nu, câ-ci decandu m'am intalnitu antâia-óra cu tine, anim'a mea traiá numai ca intr'unu visu dulce a lumiei, acum ai chiamatu anim'a acést'a, si ea s'a tradîtu si voiesce a privi in giurulu seu. O! tu esti frumosu ca unu erou, perulu teu e castaniu, ca alu heroldîloru, ér ochii tei sunt frumoși, ca a lui Amoru. Tu pôte se fi unu erou — si vei si fi.

— Asié, acum m'am desfetatu in privirea ta pentru tóta viéti'a mea, acum saruta buzele mele pentru tóta viéti'a mea; — asié. Acum anim'a mea e a ta pentru totu de un'a. Eu, domnulu meu, nu sum o muiere sburdatica, insemnati-ve bine acést'a. Credu câ ati audîtu câ eu sum o emancipata, inse pentru aceea eu n'am fostu necredintiósá nici barbatului meu, nici mie insumi. A quoi bon? Eu inca n'am iubitu nici pre unulu dintre adoratorii mei. Eu sciu acést'a in momintele aceste, candu incepu mai antâiu, a esperiá acést'a. Mai antâiu!! Sum ca farmecata de cugetulu acest'a. Nu simtiesci Dta cum tremuru? Eu sum inca frumoșá — si de sine statatória — frumoșá, precum dîcu ómenii si avuta; si cu aceste insusiri lumea dîce câ trebuie sê fiu sburdatica; inse eu sum superba si am remasu nepetata. Dta nu me vei iubi totu-de-un'a, dar celu pucinu ti-vei aduce aminte cu placere de mine.

— Georgino! eu sê nu te iubescu totu-de-un'a? dar cum ar fi acést'a cu potintia? ar trebui sê moriu!

Ea si-a clatinatu linu capulu si dîse cu unu surisu cugetatoriu si placutu: „Dta me vei uitá, si vei traí liniscitu; inse eu, eu nu voiú poté face acést'a, câ-ci eu inca nici odata nu am simtîtu asié ceva.

— Inca nici odata Georgino?

— Nu, nici odata in ante de a te cunósce pre tine! acést'a inca n'am sciutu nici odata. — Mi separe câ anim'a mea jace in pieptulu meu ca o mare limpede intre tiermuri intunecati de padurile dese a le plopiloru, si câ marea acést'a pórtá in sine intregu ceriulu seninu, si acela

esti Dta. Eu inca n'am vediutu nici odata unu barbatu ca Dta. Ah Dta esti inca numai unu copilu. . . . Cum ai potutu pastrá vaitatea si sinceritatea acést'a a animei Dtale? Ele se reversa din ochii Dtale ca mirosulu vioreleloru celoru dintre tufele cele mai intunecóse, pe care sórele inca nu le-au sarutatu, ochi nu le-au vediutu! O câtu de tardîtu me tradiescu! si câtu de frumosu e acest'a! Câtu de fericita me simtiescu acum. Mi se pare câ stau pe unu munte inaltu, si tu de a drépt'a mea, demandandu preste pamentulu, pana unde numai se pôte vedé cu ochii, — eu me radîmu de bratiulu teu tare, ér vintulu primaverei se jóca cu perulu nostru ca o mana desmerdatóre a unui santu, si josu in padurea verde canta cineva unu canteceu de deminétia. — Ea a tacutu, privindu cu dulce la tinerulu amorosu.

Rafailu n'a respunsu nimicu, elu n'a aflatu nici idei, nici cuvinte, ci punendu-si fati'a in manile ei cele albe, a inceputu a plange de fericire.

Apoi s'a rentorsu in castelulu amicului seu, plinu de fericire, plinu de bucuría, ridiendu necontentitu. Intre salcile de la capetulu orasielului s'a intalnitu cu unu copilu cersitoriu, care a inceputu a ride intocma ca elu, — nici câ s'a temutu a ride de copilulu acestu mare. Lui Rafailu i s'a parutu câ salcile sunt mai tacute decâtu alta data, si uitandu-se dealungulu in vale i se parea câ tóta lumea e mórtá. Ciocarlia, carea si-continúá sborulu seu câtra nuori, erá amic'a sonora in tienutulu intregu, a supra ei erá ceriulu seninu si in ceriu Domnedieu, pre carele elu de atátia ani l'a uitatu. Elu erá avutu — pentru totu-de-un'a. Elu rideá candu i-a venitu in minte, câ a crediutu candva, câ se dau si nenorociri in lume. Elu a aflatu mangaiere in tóte. N'a fostu óre tóte in lume frumoșe? numai câ nu se sciu folosi de ele ómenii. Asié a mediatu Rafailu, amorulu la stramutatu. Elu a portatu amorulu acest'a in peptulu seu ca unu scumpu secretu, si de ar fi sciutu ómenii secretulu acestu dulce alu animei lui, pôte elu ar fi fostu si mai voiosu, si mai fericitu. O, inse câtu de mare erá secretulu acest'a, câtu de onerosu, o mia de mani se intindeau in peptulu seu, voindu a sparge inchisórea lui, si Rafailu erá silitu a ride a supra acést'a. Si acum canteceulu ciocarliei — care se inaltá totu mai susu — si risetulu lui erau unicele sonuri in intregulu tienutu tacutu, frumosu, linu si fericitu, si plinu de binecuventare, in diua cea frumoșá, carea erá diu'a fericirei lui.

IV. Mergerea la beserica.

Au trecutui septemani, dñle urmau dupa dñle si treceau, lasandu urmele loru pe casele pestritie alu orasielului Pirnau si a supra campuriloru. Vintulu se jocá de deminétia pana sér'a intre crengile plopiloru de pre langa castelu, candu apoi ostenindu-se adormí.

Rafailu se coboriá tóta diu'a in orasielulu de sub castelu, pana ce amiculu seu vená, dormiá séu calarea ici cole in dominiulu seu. Inse in urma Otone Bambergu a trebuitu sê caletorésca in nescari treburí private a le sale, si sê petréca câte-va septemani departe de castelulu seu; dar acést'a nu l'a confundatu pe Rafailu, elu s'a detiermuru, a remané si singuru in castelulu delesatu.

Amorulu Georginei, in tocma ca a lui Rafailu crescea din dñ in dñ ea descoperí in tóta diu'a in sufletulu si anim'a sa tesaure nóue, tóta fiinti'a ei erá o icona a veseliei.

Intr'o dñ ploioasa a mersu Rafailu la Georgin'a tocma candu acést'a cetíepistolele primite in momintele acele. Ea altcum corespundea numai cu némurile sale, cu o amica a sa, cu contésa Pelagi'a de Chöllfach, si cu unu amicu alu ei contele Diomedu. Ea spunea lui Rafailu totu de-un'a cuprinsulu epistoleloru sale, luandu afara pe cele ale lui Diomedu despre care dñcea numai atât'a: „noi scriemu in epistolele nóstre intimplaminte de caletorie si dispusetiuni, fara ceva cuprinsu desfatatoriu ci mai multu interesantu; Diomedu e nu barbatu plinu de spiretu, si mai pre susu decâtu toti barbatii pre cari i-am cunoscutu.“

— Pentru ce nu me lasi sê cetescu si eu epistolele acestui spiretu inaltu? întrebá Rafailu.

— Pentru câ, dñse ea suridiendu, sunt secrete atâtu ale sufletului, câtu si ale animei; déca ai voi sê citesci epistolele lui, ar trebui sê-lu cunosci mai întâiu pe dinsulu, ce póte câ nu peste multu tempu se va si intemplá, — noi dorimu a ne vede. Diomedu mi serie, câ va face o caletoría prin Stiri'a, apoi va vení in tienutulu nostru, si va petrece aici vre-o dóua-trei dñle, si atunci, iubite Rafaile, vei avé ocasiune a face cunosciintia cu cavalerulu acestu adeveratu, si a admirá in elu spiretulu celu inaltu.

— Si mi vei cetí apoi epistolele lui?

— Déca lu vei cunosce odata, dóra . . . . Dta esti inca unu copilu, me temu câ vei da o esplicetiune sinistra cuvintelorulu lui, ce mi-ar paré reu. Apoi ti-am spusu deja, câ am avutu adoratori, dar nici odata nu i-am iubitu?

— Diomedu inca a fostu adoratoriulu Dtale?

— Da asié e, inse —.

— Inse nu l'ai iubitu Georgino? întrebá Rafailu cu aceea timiditate naiva, la carea respunsulu e siguru.

— Nu! dñse ea cu unu surisu incantatoriu.

*

Pe stradele orasielului Pirnau erá tacere mare. De câte-va dñle plouiá totu mereu, ómenii siedeau inchisi in casele loru.

Intr'una din dñele aceste moróse, Georgin'a siedeá pe o canapa frundierindu intre jurnalale sale; ér Rafailu jocá pe fortepiano. Constanti'a, francesca cea frumósa, ca unu ageru, ordiná florile intre feresti. Ploi'a curgeá de pe strasin'a otelului, ér crengile arboriloru se inclinau tristu, batute de ventu. Tienutulu intregu, muntii si vâile erau acoperite de o negura intunecósa.

— O, dñse Georgin'a cu iutiéla, fara de asi luá privirea de pe gazetele musicale ce le citiá „aici citescu o corespondintia din Temisiór'a despre unu canteretiu numitu Reeteff, care intr'o opera nepotendu cantá pana in fine fu siueratu si silitu a se retrage.

— Sermanulu de elu lu-cunosceamu fórte bine, inca si in anulu trecutulu l'am audítu cantandu in Agri'a, si mi placea fórte de dinsulu avea unu tonu placutu, dulce si atragatoriu ca canteculu Sireneloru.

— Asié, întrebá Rafailu, i-ti placea fórte de dinsulu?

— Eram aprópe sê me inamorisezu de elu, dñse ea cu usioratate, candu l'am cunoscutu avea unu renume mare, ér acum asié de iute eruin'a binelorulu. Inca trebuie sê-am unde-va portretulu lui.

— L'ai capetatu póte de la elu insusi?

— Este. Elu erá adeseori óspele nostru. — Dar de unde tristéti'a acést'a pe fati'a Dtale Rafaile, ce ti este? . . . . Acum vedu câ esti unu copilu. Ti-am spusu a-de-unadi si ti-spunu adi de nou, câ déca mi-a placutu cine-va nu urméza câ l'am si iubitu?

Rafailu rosíndu, s'a apropiatu de ea si i-a sarutatu man'a.

*

Ploile au statu in fine, inse inca tóte erau umede. Erá unu lucru admirabilu câ tóte au remasu, inca asié frumóse, campulu, arborii, florile tóte, tóte.

(Va urmá.)

S A L O N U.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Munte-Cenisiu, 1 augustu 1869, —

(Maiestatea naturei. — Jovis tonans et pluviens. — Unu capitani de artileria. — Diferinti'a între ecoulu Mont-Cenisului și alu Carpatiloru. — Marches'a M. — Don Ambrogio. — Cecili'a. — Nobilu și plebeu. — Diagnos'a amorului. — Ce e anim'a. — El lago din Mont-Cenis.)

1 augustu 11 óre.

Me aflu pe unulu din piscurile cele mai înalte ale Munte-Cenisului. În drépt'a se deschide o vale întinsa semenată de sate și cetăți — Piemontele; în stâng'a, la o mica distanția e unu ghiaciariu. Ventulu geme, torintii — albi ca néu'a ce-i nasce — alérga murmurandu sub piciórele mele, tempest'a urla înfricosiatu, pe candu io stau ca unu Joe tunatoriulu și domnescu vâlile și câmpiele ce se întindu înainte-mi. Câte idei mari mi-trecu prin minte, cu câta fortia mi-bate anim'a. Admiru teribil'a magnificintia și maiestate a naturei. Privirile mele se pierdu într'unu orizonte departatu, cugetele-mi sbóra departe — departe în patria. Totulu ce me'nunjura mi rechiamă în minte scump'a mea Transilvani'a, mi-simtiu ochii scaldati în lacrime. E o consolatiune a poté plange liberu nefericirea idolului ce adori.

La înaltîme de 3000 metri, trei oficiari de artileria faceau studie trigonometrice. Mi-oferira més'a lor, chârthia și negrêla. Incepui a conversá cu Dvóstra. Cátu me simtiu de usurat. Mi pare că sunt în patri'a mea, ve vedu, ve stringu mân'a cu afectiune, me simtiu liberu. — „Liberu“ strigai din tóte poterile și resunetulu „ce stá de omu departe, me audíse din locu ascunsu“, și repeti în sinulu Mont-Cenisului astu cuventu magicu. Nu sciú déca ecoulu Carpatiloru mai scié repeti acestu cuventu. Mi-pare că l'a uitatu, e multu de cându nu l'a audítu. . . — Capitanulu se apropiá de mine și me întrebá:

— Cui consacrîi aste lacrime? Póte unei creature bele și amate?

— Celei mai bele — patriei mele; celei mai amate — natiunei mele.

— Stimezu și respétezu obiectulu caroru le consacrîi; asiu dori inse să sciú déca plangi despartîrea de ele, ori nefericirea lor?

— Plangu libertatea. . .

Capitanulu me întielesé, mi-strinse mân'a dîcându-mi: „libertatea ca și famili'a latina e nemoritória; spera, crede, lucra.“

5 óre aceea-si dî.

Me aflu într'o vale incantatória la pótele munte-lui. Compani'a, din care facu parte, se compune din 10 persóne. Marchisulu M. cu famili'a sa, contele S., jesuitulu Don Ambrogio și io. Famili'a M. e un'a din cele mai mari și avute familie torinése. Ca mai toti nobilii eredî și dins'a are prejudetiele castei sale.

Dupa conceptulu marchesei Luci'a M. numai aceia sunt ómeni cari posedu unu titlu de nobilitate.

— Signore Rumeno, — mi dîse marches'a — care e stem'a familiei Dtale?

— Córnele plugului.

— Si pentru ce aceste?

— Nu m'ati întielesu Dómna marchesa? Io sunt plebeu, copilulu unui simplu tieranu, éca noble-ti'a mea.

— Cum, m'am însielatu în Dta, mi pare reu, și te complangu.

— Potu scî în ce v'ati însielatu, și de ce ve pare reu?

— Mi s'au spusu, că sunteti marchesu.

Am risu la audiulu astoru cuvinte. Eu copilu de plugariu, fui consideratu ca marchesu. . . .

— Si pentru ce me conplangeti Dómna?

— Pentru că nu sunteti de speci'a noastră.

— Da, aveti dreptate. Io nu sunt nici conte, nici marchisu, ci unu plebeu, nu sunt póte nici omu — dupa conceptulu Dv. — ci o fiéra selbateca, unu tigrú. În vinele Dvóstre cercula unu sange puru, în ale mele unu sange stricatu, mestecatú cu apa. Pe stramosii Dv. i-a creatu D.-diu din o materi'a fina, pre ai mei din pamentu comunu, din tina. Da, io apartienu clasei celei desmostenite, poporului, care-si castiga pana de tóte dîlele prin sudori de sange — dar pe cale onesta, acelei clasi, care inventá vaporulu, telegrafulu, artilé, literile. Omeru fu unu cersítoriu, Shakspeare fiulu unui bietu comerciante de lana. . . .

— Crutia-me, te rogu, eschiamá marches'a.

— Ah! Dómna, ati atinsu cord'a cea mai simfítória a animei mele. Eram indignatu și infuriatu în gradulu supremu.

— Amice, vina sê culegemu flori, — mi-dîse Cecili'a, fi'a marchesului M. Cecili'a erá o fintia poetica, o figura de romanu, un'a din acelea creature, ce paru tramise în lume pentru a acreditá virtutea, și a usiurá suferintiele ómeniloru. O urmaí. Ajunsese la unu tufetu de rose selbatece, rupse un'a și o aruncá. O ridicase de nou și începú a-i rumpe foile un'a câte un'a întrebându-le: „mi ama? non mi ama?“ — „me iubescé? nu me iubescé.“ — Flórea pe nesciute respunse nu. Atunci fetiti'a superata o calcá sub picióre. Continuá a repeti aste întrebări unei alte flori, carea respunse da. Cecili'a surise cu placere, o sarutá, și o ascunse în sinu.

— Da, te iubescé, dîsei apropiandu-me de ea.

— Si Dta scîi acést'a?

— Am aflatu totulu.

— Cesare me iubescé, dar mam'a nu-lu vrea, de óre-ce nu e marchesu.

— Curagiu și sperantia, bun'a mea amica.

— Grazia! pentru mine de altmîntre ori-ce sperantia e mórtá.— Fati'a ei se schimbá de odata. Deveni trista și distrasa. Dupa câte-va minute de tacere me întrebá: „E dreptu că anim'a omului e unu infernu?“ Privirile ei se îndreptara spre ceriu. „Privescé doctore aceea bolta senina ce cauta la noi cu indiferentia, io cetescu pe ea scrise cu litere de focu aceste cuvinte: „l'uomo sará infelice“ — „omulu va fi nefericire.“ Éca destinulu nostru. Dupa o pausa reincepú: „Confesorele meu Don Ambrogio mi dîse într'o dî, că trebuie sê alungu din anim'a mea ori-ce pasiune, afara de iubirea besericeí catolice, unic'a adevérata.

— Confesorele Dtale e unu smintitu. Fia-care omu are unu cultu, o religiune, ce nu i-o póte rapl, ori impune nimene.

— Care e cultulu Dtale ?
 — Libertatea !
 — Alu meu odinióra fu amorulu, adi e momentulu.

— Éra-si ide'a mortii ?
 — De-ai scí câtu e de dulce ast'a idee. — Dar sê-o lasâmu.

— En spune-mi ce e anim'a omenésca ?
 — Anim'a omenésca e unu paradisu si unu infernu totu odata ; e sorgintea toturoru placeriloru si a toturoru doreriloru. Dupa fisiologi e organulu celu mai delicatu, dupa sceptici o bucata de carne, dupa teologi „fons peccati“ — „isvorulu peccatului“, dupa naturalisti unu organu in armonía cu creerii, dupa unii filosofi locuinti'a sufletului, dupa unii poeti unu mitu, o fabula, dupa altii unu deliciu, dupa romantieri unu vulcanu, dupa mine. . . . —

— E bine, dupa Dta ?
 — Dupa mine anim'a e viéti'a, si viéti'a e amóre, cine nu simte amóre, móre. Cecili'a plecà fruntea. Dupa o tacere indelungata mi-luà braciulu si plecaramu ca sê ajungemu parintii. Io aveam cu mine poesiele scumpului meu amicu Vulcanu. Cecili'a mi luà cartea si incepù a ceti. — „Limbã romana — de si n'o intielegu — dar cetindu mi-pare atâtu de dulce si armoniósã ! Te ocupi cu poesia ? Te rogu sê-mi face o placere, aceea de a-mi scria o poesia. Compune-o in limb'a-ti materna, si apoi dâ-mi-o in traductiune impreuna cu originalulu. O voiu conservá-o cu placere ca o dulce suvenire. Am dedicatu urmatória poesie acestei nefericite copile :

Speranti'a cea din urma.

— Sonetu. —

„A mea sperantia in fericire
 „Erá ieri verde ca jun'a flóre
 „Ce infloresce sub mandrulu sóre
 „De libertate si de iubire.

„A mea sperantia in vinitoriu,
 „Mi ridea dulce, si-a ei splendóre
 „Parea-mi lucirea consolátóre
 „A-unui lucéferu neperitoriu.

„Dar acea stela stralucítóre
 „Fuse candel'a care jelesce
 „Pe unu sepulcru iubitu si santu,
 „A fostu o trista, vesteda flóre
 „Ce móre 'n diu'a candu inverdiesce:
 „A mea sperantia e in mormentu.“

6 óre aceea-si dî.

Plecaramu spre laculu Mont-Cenisu. Intre miculu si marele Mont-Cenis, la inaltíme de 1800 metri se afla el lago di Mont-Cenis ce are intinderea de unu milu. Don Ambrogio se apropià de mine si me întrebà a supra semneloru ce caracteriséza amorulu.

— Cari sunt simtómele amorului ? Ti-facu asta întrebare pentru câ am sub ingrijirea mea o bolnava ; apoi déca sunt mediculu sufletelor, nu sunt si alu trupiloru.

— E grea fisiologi'a amorului. Me voiu încercá a-ti spune aceea ce am culesu din esperintia. „Candu o juna slabesce, suspina, pierde busol'a, e distrasa, estatica ca o profetéssa, melancolica, tacuta, si-schimba deodata gusturile, scrie nume pe nesipu si ziduri, aduna

flori si le conserva, vorbesce cu placere despre o persóna — fi siguru, câ Amoru i-a sagetatu anim'a. — Acum spune-mi cine e bolnav'a ?

— E unu secretu de confesiune, totu-si ti-lu spunu. Cecili'a avea profesorulu de pictura pe unu june belu ca Adone, si bunu ca unu angeru. Dara dupa conceptulu marchisei aveá unu mare defectu, acel'a câ nu e „nobilu.“ Junele se inamorà de Cecili'a, carea corespunse la amorulu lui. Descoperindu-se acestu amoru, junele fu alungatu din casa, si a treia dî se sinucise in gradin'a marchisului. De atunci copil'a se schimbà cu totul. Plange, suspina, nu voiesce se mance nimic'a, alérge pe campi. Medicii au propusu parintiloru ca sê o duca in calatoria. Ce speri dta de la aceste calatorii ?

— Fórté pucinu, ori nimicu. Bólele cauzate de primulu amoru, nu mai mórtéa le póte curá !

— Ajunseramu la lacu. Intraramu intr'o barca. Io cu preotulu vêslamu. De odata valurile se deschidu si cuprindu in sinulu loru corpulu Cecilei, care se aruncà in lacu. Din norocire laculu aci nu orá afundu. Copil'a fu salvata. Consecintiele acestei calde furaniste friguri violinti. Éca o nóua viptima a tiraniei parintiesci si a prejudetiului.

I. C. Dragescu.

CE E NOU ?

△ (*Adunarea Asociatiunei.*) De la Siomcut'a-mare primiramu urmatoriulu telegramu : Datu in Siomcut'a-mare in 11. aug. la 2 óre d. a. sositu in Pest'a la 4 óre. Adunarea s'a deschisu eri in present'a a 500 membri. Au tînutu discurse Baritiu, Vulcanu, Popfiu, Rusu, Buda. Eri banchetu splendidu, sér'a balu stralucitu. Adi domnisiór'a Dunc'a tiene conferintia literaria, urméza concertu. Adunarea viitória la Naseudu 8 aug. Mane escursiune la cetatea de piétra.

△ (*Diet'a Ungariei.*) Se vorbesce câ diet'a Ungariei se va conchiamá pre dílele prime ale lui septemvre, inse numai putiene siedintie se voru tiené si éra se va disolve pana câtra finea lunei lui optomvre, candu apoi se va intruni si se voru incepe siedintiele ordinare.

△ (*Demnu de imitatu.*) Unu amicu alu nostru din Desiu ni scrie urmatóriele : „Dlu Muresianu Síreganulu cu tatalu seu veteranulu tieranu Mihaila si cu patru frati, respective fiii ai lui, in 24 juliu a. c. cu ocasiunea unui maslu au facutu o fundatiune de o suta floreniival. aus. pentru scól'a romana elementara din Síreagu, sub acea conditiune, ca capitalulu sê remana in veci neatinsu, si numai interesele sê se folosésca pentru procurarea cártiloru si a materialului de scrisu pentru prunci si fetitie mai misere, si la esamene sê se dee celoru mai diliginti premie.“ Salutâmu cu bucuria acestu pasiu intru adeveru frumosu si dorimu sê fia imitatu de multi !

△ (*Gimnasiulu Romanu din Bradu.*) Dupa unu tempu indelungatu, ministeriulu reg. de cultu si instructiune a incuviintiatu statutele gimnasiului romanescu din Bradu la 14. juliu nr. 11.387. Acestu gimnasiu romanescu va avé cu tempu optu clase gimnasiale posiediendu tóte drepturile unui gimnasiu publicu de statu. Anulu scolasticu venitoriu 1869/70 va incepe clasa I si a II si apoi din anu in anu se va continuá pana va fi completu. — Ceriulu sê binecuvinte asta întreprindere umana si natiunala si dee ca câtu de multi sê primésca dintr'insulu darulu sciintieloru !

△ (*De la Fagarasiu*) ni se scrie, câ alegerea primariului s'a intemplat. Tóte intrigele, si promisiunile magiarilor, ce au cercatu contra romanilor, au fostu in daru. In diu'a de 7 aug. romanii se adunara in gradin'a publica si alesera cu majoritatea voturilor pre Dlu George Fagarasianu junioru. Candu s'a latitu faim'a câ dlu G. Fagarasianu e alesu, ungurii parasira sal'a mornaindu nesce cuvinte — neintielese.

△ (*Panteonulu romanu*.) in septeman'a trecuta s'a espedatu mai la toti prenumerantii; de órace inse dlu redactoru e dusu la Siomeut'a-mare, acei domni prenumeranti cari inca nu au capetatu Panteonulu romanu, fia cu pucina indulgentia inca câte-va dñe, pana la rentoreea lui candu apoi indata li se va espedá. — Totu de odata incunoscintiamu pe unii on. domni prenumeranti, câ Panteonulu costá: editiunea de lucsu 2 fl. 50, éra cele simple 1 fl. 50, ca restulu sê-lu suplínésca.

△ (*V. Ubrik*.) Istori'a nenorocitei calugaritie a scandalisatu tóta lumea. Regimulu austriacu are de cugetu a nu mai dá ajutoriu claustrului carmeliteloru din Cracovi'a, si totu de odata a facutu intrebare la episcopatululu din Cracovi'a, câ n'ar fi óre consultu a desfiintiá claustrulu de acolo. O fóia din Lemberg, relativu la ast'a, acusa pe superiori claustrului; éra o epistola volanta, ce circuléza p'acolo, propune ca claustrele jesuitiloru si alu calugaritieloru „Dames Coeur sacre“ sê se viziteze cu de-a-menuntulu, de óra-ce ast'a nu e casulu primu, candu in claustru se facu cele mai infiorátorie crudîmi. Despre V. Ubrik circuléza o veste mai imbucurátoria. Incepe a mai veni la sine, vorbesce mai precisu si e linistita cu órele intregi. Candu o imbraca in vestiminte curate e cuprinsa de o bucuria copilerésca, éra candu i aducu de mancatu, manca cu unu apétitu fôrte bunu, nu ca pana acuma, câ o siliau sê mance. Marturisirile fostei staritie si ale Mariei Wenczyk sunt infiorátorie. Ea díce, câ decandu e staritia, (de 16 ani) numai de dóue ori a cercetatu pe V. Ubrik, carea in urm'a turburârii ce o cuprinsese fu aruncata in acea femnitia infernala. Ea nu a avutu putere de a o eliberá, câ-ci asié s'a demandatu de la Rom'a. — Teres'a Koczierkievicz a marturisitu totu ast'a, cu acea adaugere câ dupa pareerea ei V. Ubrik éra multu neliniscita. Totu dins'a a marturisitu mai tardîu câ medicii i-au recomendatu, ea pe V. Ubrik sê nu o lase la lumina; si n'au dus'o in cas'a nebuniloru pentru câ au speratu, câ la anulu alu 50 va fi mai liniscita, si asié la porunc'a staritiei Zdriarszka prin gradinariulu K. Gregorcsik a ziditu-o in parete. — Pe bas'a acestei pareri modeste dara V. Ubrik fu judecata la robía de 21 ani. Tribunalulu din Cracovi'a a facutu si face pasi energiosi in asta cauza. Afara de 20 calugaritie se mai ascultara 40 individi, totu in causa a acést'a. — Dupa scirile mai prospete tribunalulu de acolo a dechiaratu, câ arestarea calugaritieloru acusatate, e legala. Sor'a calugaritiei V. Ubrik a marturisitu, câ stariti'a totu-de-un'a a incunoscintiatu-o despre bun'a ingrigire a sorei sale.

△ (*Societatea academica în Bucuresci*.) Siedintiele ordinare ale Societâti academice din Bucuresci ar fi sê se incépa in 1 augustu c. v. dar membrii de dincóce de Carpati nu voru poté ajunge acolo pe diu'a mentionata, de óra-ce dlu Baritu a participatu la adunarea de la Siomeut'a, dlu Ales. Romanu numai eri (11 c. n.) a plecatu, éra ceialalti inca dóra nici câ au plecatu. — Cu tóte aceste speramu multu de la adunarea de estu timpu.

Literatura si arte.

△ (*Agricultura practica de P. Alesandrescu*.) Recomendâmu atentiunei on. publicu cetitoriu noulu compendiu de „Agricultura practica pentru usulu cultivatoriloru“ de P. Alesandrescu esítu decurendu de sub tipariu la Bucuresci, intr'o brosiura de 207 pagine. ce se afla de vendiare la Socecu et comp., pretiulu 2 lei si 75 bani.

Din strainetate.

△ (*Unu betranu curiosu*.) La scaldele de Baden-Baden de câtu-va tempu petrece unu óspe curiosu, unu dnu betranu, cu vucle albe ca néu'a, cu ochi ageri si vineti ce ni-ar vedé si iérn'a. In vestmintulu seu lungu, sémána mai multu unui dascalu, decâtu unui ministru. — Pana candu ceialalti aristocrati si domni mari se preambala cu trasurele loru elegante in giurulu scaldei, pana atunci betranulu, atátu deminéti'a câtu si dupa amédi, se duce la copiliti'a de cofetariu si implendu-si busunariile de dulcetiuri, „ca unu erou invingatoriu“ care e siguru de victori'a sa, grabesce la campulu luptei; pre promenad'a scaldei unde lu-astépta unu numeru mare de copii si copile. In momentulu candu elu ajunge in midiloculu loru, ochii toturoru sunt atîntiti a asupra lui, dar mai alesu ai copiiloru, cari astépta cu nerabdare surisulu betranului, si candu tremurand'a lui mana se apropia de busunariu; micii inimici lu-navalescu si asediandu busunariile betranului, sunt gata a inundá cetatile ca sê le póta jefui. Betranulu apoi ride cu placere, si in momentulu urmatoriu nu mai are nici o dulcétia. Adese si óspetii se oprescu si se uita cum se delectéza betranulu in lupt'a copiloru. Elu afla mare placere in asié ceva. „Déca acestia sunt amicii mei cei mai fideli, — eu i iubescu multu“ — díce poterniculu ministru, si incepe joculu de nou. Pana candu amicii si colegii lui la més'a „Trente si Quarente“ perdu cu míle, pana atunci elu cu câti-va florini cumperandu dulcetiuri si impertîndu-le intre copii, castiga iubirea mai multoru animo fragede. Betranulu dnu are anima buna, numai una lu-intristéza, câ totu-si sunt unii, pe cari nu-i póte cucerí. — Decurendu a imbiatu pre unu copilasulu din Varsovi'a, alu unui polonu ce petrecea acolo, dar copilulu, pare câ din instinctu, nu a voitu sê primésca, ci a fugitu de la dinsulu, pare câ a simtîtu, câ acel'a, care l'a imbiatu cu dulcétia, e ministrulu acelu imperatu, care mortifica pre nefericit'a Polonia, pare câ a sciutu, câ acela e ministrulu — Gortschakoff.

△ (*Campi'a Saharei ca mare*.) Eroulu de la strimtur'a Suezu Ferdinandu Lesseps — dupa cum scrie unu diuariu de Paris — are de cugetu se mai faca unu lucru grandiosu. — Anume caletorii cari adese se ducu prin Afric'a de média-di afirma, câ campi'a Sahara candu-va ar fi fostu mare. Pe bas'a acestei afirmatiuni dlu Lesseps a tramisu acolo mai multi tecnici sê véda loculu acel'a, nu cum-va s'ar poté stranutá vastele campii in mare. Se speréza, câ déca semnele voru fi favoribile peste unu anu cuventulu s'a preface in corpu.

△ (*Despre unu croitoriu*) de Paris scrie unu diuariu de acolo urmatóriele: „Dílele trecute unu croitoriu din suburbiulu A. fu citatu inaintea tribunalului si acusatatu din partea unui mésariu, câ dinsulu ajuta pre soci'a si copii lui, la ce numai elu are dreptu. „Legea pedepesce aspru pe celu ce primesce in cas'a sa soci'a

altui-a, séu care se ingrisesce de soci'a séu copíi altuia" — dîse judele cu rigóre. „Mai bine ar pedepsi pe acel'a — dîse croitoriulu — care si-lasa muierea si copíi sé móra de fóme. — Judele nu a sciutu ce sé replicé contra acestui adeveru.

△ (*Unu deputatu diligentu.*) Raspail, unulu dintre cei mai „neimpacati“ din opuset. franc. merge in tóte dîlele regulatu la cas'a dietei, chiama servitoriulu, intra in sala, si se duce la loculul seu unde siede o óra si jumetate si numai dupa aceea se departa. Ast'a se intempla intr'o dî ca in alta, servitoriulu inse nu sciea ce voru sé insemne aceste, nu sciea cá aceste visite sunt demustratiuni si protestári contra ordinatiunei imperatului relative la disolvarea camerei. „Elu nu avú dreptu a disolvá camer'a!“ dîse Raspail, si de atunci in tóta diu'a ambla regulatu in camera si siede câte-va óre apoi se duce. — Diuariulu „Figaro“ dîce, cá Raspail pana erá abate, a fostu fidelu imperatului, éra de candu a lapedatu reverend'a, este celu mai neimpacatu contrariu.

△ (*Barbatulu ca tradatoriu.*) „Numai a lalta eri scapara bietii fericiti de la umbra.“ Aceste sunt cuvintele unui diuariu de Brusel'a, cari grabimu a le esplicá onor. nostri cetitori prin enerarea unei istorióre intemplate numai septeman'a trecuta. Lun'a trecuta s'a inoratu unu teneru din Brusel'a luandu de'socia o copila frumósa ca si elu. In ast'a firesce, nu este nimica curiosu; dar cu atátu mai aventurósa fu caletori'a ce a trebuitu se urmeze indata dupa ospetiu. Scopulu voiagiului a fostu Parisulu. In diu'a cununiei fiitóri'a socia incunoscintiéza pe fiitoriulu sociu fericitu, cá un'a dintre amicele sale a surprins'o cu unu donu, pentru ce ea din recunoscintia trebuie sé contrabandezé câte-va marame de dintele peste confinie. „Si la vamesia?“ intrebà mirele. — „Nu te ingrigi de locu, — dîse ea — maramele de dintele le voi ascunde in paletónulu meu de drumu, si mine nu va poté sé le observe.“ Inse aceste nu alinara pe fiitoriulu sociu, ci a contradîsu, temenduse sé nu patiéscá ceva neplacere, sé fia conturbatu in fericirea sa. Mirés'a inca nu s'a lasatu a se capacítá; ce a fostu diara de facutu? In diu'a cununiei dóra nu se potú despartí! — Cununi'a s'a intemplatú, si dupa dejunu au si plecatu. Dupa ce se asiediará in coupée, sociulu spunea cátu sunt de vigorosi cei de la vamesia din granitia. „Vomu vedé — dîse soci'a cu surisu si linistita. Ajunsera la otaru. Vení rendulu a visitá si pacurile lorú. Diregatorii fura atátu de omenosi si nu facura revista mare la pacurile teneriloru. — Tener'a nevésa inca totu suridea, — dar asta data cu unu surisu mai picantu ca pana aci. Noulu sociu s'a convinsu, cá a perdutu din autoritatea sa de barbatu, si ca sé si-o recastige, se întórse cátra unulu din oficiali sioptindui la urechia: „cautati bine la vecin'a mea, cá mi-se pare cá are de cugetu sé contrabandezé nesce dintele.“ Oficialulu nu a asteptatu sé fia provocatu de nou, se duse la dama si o rogà precisu si cu unu tonu curtenitoriu, sé aiba bunatate a intrá intr'o chilia laterala, si ca sé nu fia necomplementaria, rogà inca pe dóue sé o insoiéscá. Tineric'a nevésa acuma nu suridea. In loculul ei suridea barbatulu, si frecandu-si manile murmurá in sine cu indestulire: „Ha, ha, ha! Acum va capetá dragalasi'a mea socia o lectiune bunisióra! — Dar indata vení diragatoriulu si-lu chiamá si pe dinsulu. „Pentru ce?“ intrebà barbatulu. — „Trebuie sé fii marturia.“ „Ce?“ „Da, in contra misielei dame trebuie sé fii marturia, e prinsá deja.“ — „Noi, aice?!“ „Dta ai fostu informatu

fórté bine — dîse diregatoriulu — recompens'a dtale inca va urmá. Dintelele sunt aflate.“ — Nefericitulu a acusatú chiaru pe soci'a sa, carea contra protestárii lui a adusu cu sine maramele de dintele. Bietii fericiti au fostu constrinsi a petrece nóptea prima la recóre, numai cu multa truda potura scapá, dupa ce platira câte-va dieci de franci. — Au ajunsu apoi in Paris, dar nu asié viali ca casetoritii in lun'a de miere.

△ (*O serbatóre teribila.*) Diuariiele din New-Yorc anunciá, cá la inaugurarea calei ferate „Pacific“ de acolo, va avé locu unu jubileu grandiosu. Giganticulu concertu va fi impreunatu de strigatulu a dóue mii de indieni selbatici; o mia-cinci-sute de locomotive voru fluera simfoni'a „Mazepa“ de List; diece-mii de mormoni voru cantá ari'a: „Ce doresci Papageno, fêta séu nevésa?“ éra o suta de mii de chinesi voru incercá a cantá poesi'a poporala cu titlulu: „Blanda luna, tu asié de incetu inaintezi.“ Serbarea va fi grandiósa. Adeca americanii déca se apuca de ceva, apoi trebuie sé fia ceva straordinariu.

△ (*Secta nóua.*) In Germani'a s'a infintiatu o secta nóua sub numele „Urmatorii lui Cristosu.“ Membrii acestei secte tóta credinti'a lorú o basaza pre biblia, in care nu se dîce, cá copíi mici trebuie botezati, pentru acea la ei numai cei crescuti potú sé se boteze, adeca atunci candu insusi voru fi instare a contra-dîce satanei. Acést'a secta nu are presiedinte, la tóta intr'unirea acela predica, care e inspiratu de spiretulu santu. Se tituleza unii pre altii „iubite frate;“ ei afirma cá între dînsii nu póte esistá vre-unu nefericitu, de órece toti traiescu in contielegere domnediesca, cá-ci spiretulu santu totu-de-un'a se cobóra a supra lorú.

Felurite.

△ (*Nunt'a de la Canaanu.*) Caletorindu de la média-nópte cátra Elveti'a séu cátra Tirolu, si pasîndu prim'a data pe domnediesculu pamentu alu Italiei, anim'a nóstra palpita mai ferbinte mai repede. cá-ci amu pasítu in patri'a artiloru! In momintele prime ne surprinde frumseti'a locuriloru romantice, prim'a data vedemu frumós'a cetate vechia Veron'a. Nu avemú de cugetu a ne demite in descrierea locuriloru romantice ale Italiei, ci vomu trece la objectulu nostru. — Unulu din cele mai frumóse, si nenumerate tablouri — alu renumitului pictoru Paulu Veronese, lu-presintámu on. nostri cetitori in numerulu de adi. Subietulu tabloului si artea cu carea este lucratu dovedescu indestulu genialitatea artistului. Acestu artistu mare, pe care lumea lu-cunósce, numai sub numele Paulu Veronese, dar acarui nume familiaru e P. Caliari, s'a nascutu in Veron'a la 1528. Tatalu séu a fostu sculptoru, a invetiatu si pe fiulu seu maiestria ast'a, dar vediendu cá are aplicare mare la pictura, indata l'a datu sub ingrigirea unui artistu. Pe acestu terenu apoi tenerulu P. Veronese in scurtu si-a eluptatu unu renume mare, in scurtu a devenitu rivalulu celoru mai mari artisti contimpurani. — Din tóte pártile lumei capetá invitári, dar elu a remasu in patri'a sa. Opurile lui si adi ca totu-de-un'a sunt apretiuite si admirate.

= (*Una aventura indiana.*) Pitagor'a petrecandu in Indi'a, in scól'a gimnosofistiloru invetiá între altele si limb'a animaleloru si a plantelorú. Preambandu-se odata pre una campia, aprópe de mare, audí cuvintele

urmatórie: Ah, câtu de neferice sum, câ m'am nascutu firu de érba! indata-ce am crescutu de unu policariu, vine unu monstru, unu animalu cumplitu, me calca si me turtesce; me rumpe si me inghite. Omenii lu-numescu oie pre acestu monstru si eu nu credu sê mai fia pre lume vre-una creatura mai urita decâtu acést'a. Pitagor'a inaintà câti-va pasi si intempinà una ostriga cascarindu pre una pértă. Filosofulu inca atunci nu profesásublim'a lege, câ nu este ertatu a mancă pre semenii nostri, pre animale. S'apuca sê inghita pre serman'a ostriga; ea dîse dorerosu: O, natura! câtu de ferice este firulu de érba! candu lu-taia, renasce, este nemoritoriu; candu pre noi indesiertu ne scutesce pancer'a dupla; afurisitii vinu si ne inghitu la dejunu, si amu finitu cu viéti'a. Ce sórte acést'a! câtu de barbari sunt ómenii! Pitagor'a trasarí; elu semtî, câ erá sê comita una crima; cerù iertare de la ostriga, si lacremandu o asiedià frumosu pre pétra. In rentorcerea sa câtra cetate, cuprinsu de impresiunile aventurii sale, vediù una multîme de paingeni mancandu musce, vediù rondunele, saturandu-se cu paingeni, si uli indopandu-se cu rondunele. Si scuturandu-si capulu dîse: Intre aceste fiintie nece una nu este filosofu. Ajungundu in cetate, Pitagor'a fu trasu, impinsu si in urma trantitu de una ceta de impertinenti de ambe secsele, cari alergau si urlau: asié li trebue! fôrte bine! merita! Cine? ce? intrebà Pitagor'a, dupa ce s'a sculatu. Si tumultulu curse mai departe, strigandu: ah, ce petrecere acést'a, candu i-vedemu evaporandu! Pitagor'a credea, câ dóra este vorba de linte séu alte legume, pre candu doi sermani de indiani erau destinati a se aruncá pre unu rogu. Este verosimilu câ voru fi doi mari filosofi — cugetá Pitagor'a — cari urîndu-si viéti'a dorescu a rentôrce in alta lume, in stramutarea locuintiei este o mare placere, fie locuinti'a totu-de-un'a rea; nu trebue sê ne impedecâmu in gustulu altoru-a. Si inaintà cu tumultulu câtra piati'a cea mare; aci vediù unu rogu inflacaratu, in fati'a lui una banca, pre dins'a judecatori. Fie-care jude tienea in mana câte una coda de vaca, pre capu aveau unu felu de cumenacu, care semená deplinu cu urechile animalului, care duse pre Silenu, caletorindu cu Bachu, si trecù cu picioré sbicite preste marea Eritriei, facundu sê stée sórele si lun'a, precum s'au spusu acést'a cu fidelitate in Orfice. Intre judecatorii acesti-a erá unu omu de omenia pre care Pitagor'a lu-cunoscea bine. Intieptulu Indiei esplicá intieptului Samosului, care este cestiunea serbatoriei ce se oferí poporului indianu. Cei doi indiani — dîse elu — nu dorescu de locu sê fia arsi, ci sotii mei esti serio-si, i-au judecatu la isbend'a acést'a, pre unulu fiindu-câ a afirmatu câ fiinti'a lui Xaca nu e fiinti'a lui Brahama, pre celu-alaltu pentru câ a cutediatu a presupune, câ omulu prin virtute se póte face placutu spiretului supremu fara ca la mórtea sa sê tiena códa de vaca in mani, mai alesu daca in tienutulu moribundului din intem-plate nu s'ar aflá vaca. Asertiunea acést'a a inspaimentatu pre piosele femei ale cetâtii intru atâtu-a, incâtu nu dadera pace judecatoriloru pana ce acesti-a n'au condempnatu la rogu pre acesti nenorociti. Pitagor'a credea, câ este destula cauza pentru ca lumea sê gelésca, incependu de la firulu de érba pana la omu. Cuvintele lui sternira compatimire in judecatori ma si in matronele pietóse, condempnatie scapara cu viéti'a. Pit. cale-

torí apoi la Crotonu, unde predicà tolerantia. Unu netolerantulu inse i aprinse cas'a, si estu-modu celu ce a scosu din gur'a flacareloru pre cei doi indiani, fu consumatu de flacare: *sauve qui peut*: scape, cine póte.

Gâcitura numerica

de Tertuli'a. S. Selagianu.

- 1 2 10. In tempulu romaniloru,
Ca si dieulu dieiloru,
Dinsulu a fostu onoratu,
Ca si-unu dieu adevveratu.
A avutu inca doi frati,
Toti trei ca diei adorati.
- 8 7 2 4 13. Din voi'a lui Domnedieu,
In jidovesculu sieriu,
Mladiti'a lui inverdiesce,
Dinsulu preotu se numesce.
- 6 3 9 11 5. Toti de ea se ingrozescu.
Eroii se insufletiescu.
- 1—13. Totu Romanulu sê dorésca,
Intru multi ani sê traiésca!

Deslegarea gâciturii de semne din nr. 28.

Dormiti in pace umbre martirii Romanime!
Ce-ati ingrasiatu pamentulu cu sange de eroi!
Betrani carunti cu vadia, voi fiórea tinerimei,
Ce 'n lupte sangeróse cadiendu v'ati ruptu de noi!

Andriiu Muresianu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Luis'a Murgu n. Balcu, Mari'a Brasiovanu, Iulian'a Trandafir, Ros'a Ardeleanu, Iulian'a Petri, Elen'a Ociu; si de la domnii Mihaiu Hesdetianu, Ioanu Selagianu, Vasiliu Olariu, Constantinu Ungureanu, P. Sporca, Paulu Jurm'a, Iliia Sporca, Ales. Frumosu, si Grigoriu Rosiu.

Post'a Redactiunii.

Dlui A. P. Ve rogâmu sê asteptati nitielu, câ-ci dlu redactoru a caletoritu la Siomecut'a.

Dlui I. A. in Fagarasiu. Reclamatiunea e, dar banii de prenumeratiune nu i-am primitu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piati'a Pesciloru, Nr. 9.